

Asia: VN/179/2024-UM

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Finnfund Oy -nimisestä osakeyhtiöstä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Elinkeinoelämän keskusliiton lausunto ulkoministeriölle

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta lausua ulkoministeriön lausuntopyyntöön, joka koskee hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi Finnfund Oy -nimisestä osakeyhtiöstä ja eräitä siihen liittyviä lakeja (myöh. Finnfund-lainsäädäntö).

EK tukee Finnfund-lainsäädäntöön esitettyjä muutoksia ja katsoo, että niillä parannetaan Finnfundin kykyä palvella suomalaisyrityksiä ja näin vahvistetaan yksityisen sektorin osallistumismahdollisuuksia Suomen kehitysyhteistyöhön ja -rahoitukseen sekä vahvistetaan kehitysvaikutuksia. Hallituksen esitys on asiantuntevasti laadittu ja siinä tuodaan hyvin esille ehdotuksen vaikutukset, muut toteuttamisvaihtoehdot sekä verrokkimaiden keskeinen lainsäädäntö ja käytännöt.

Tätä taustaa vasten EK katsoo, että esitetty konsernimalli, jossa olisi liiketaloudellisia tehtäviä hoitava emoyhtiö ja pääasiassa valtionavustuksia myöntävä ja julkisia hallintotehtäviä hoitava tytäryhtiö, on kannatettavin toteuttamisvaihtoehto. Se mahdollistaa samalla Finnfundin emoyhtiön jatkaa liiketaloudellista toimintaansa ja tytäryhtiön kasvattaa pitkäjänteistä osaamista rahoituspalveluissa ja niihin liittyvien julkisten hallintotehtävien hoitamisessa.

On tärkeää varmistaa se, että siirtymä nykytilasta toteutetaan siten, että sillä ei ole esityksen perusteluissa esille nostettuja mahdollisia kielteisiä vaikutuksia yrityksiin erityisesti tilanteessa, missä Finnfundilla ja Finnpartnership-ohjelmalla on keskeinen rooli suomalaisyritysten osallistumisessa Ukrainan jälleenrakentamiseen.

EK pitää tervetulleena sitä, että esityksessä Finnfund (emoyhtiö) voisi tietyin ehdoin rahoittaa myös muualle kuin kehittyvään maahan perustettua yritystä. Tämä antaa Finnfundille paremmat mahdollisuudet toteuttaa tarkoituksensa mukaista tehtävää sekä suomalaisille yrityksille ainakin jossain määrin paremmat mahdollisuudet osallistua kehitysyhteistyöhön.

EK pitää erittäin hyvänä sitä, että Finnfundille (tytäryhtiö) esitetään mahdollisuutta antaa yrityksille valtionavustuksena teknistä tukea näiden investointirahoituskelpoisuuden parantamiseksi. Tämä korjaa säädösvalmisteluhankkeessa havaitun katvealueen ja saattaa suomalaisyritykset tasapuolisempaan asemaan suhteessa verrokkimaiden yrityksiin. Tämä lisää kehitysvaikutuksia sekä laajentaa myös pk-yritysten ja uusia teknologioita soveltavien yritysten osallistumismahdollisuuksia kehitysrahoitushankkeisiin. Tekninen tuki täydentää liiketoimintaselvitys- ja investointivaiheiden väliin ajoittuvan valmisteluvaiheen rahoitusratkaisuja.

EK pitää tärkeänä sitä, että Finnfundille mahdollistetaan riittävät resurssit sille tulevien uusien tehtävien suorittamiseen ja edelleen kehittämiseen. Näin varmistetaan myös se, että emoyhtiön toiminnan ytimessä oleva investointirahoitustoiminta ei vaarannu ja sitä voidaan edelleen kehittää. Haluamme tässä yhteydessä kiinnittää huomioita myös hallinnon virtaviivaistamiseen siten, että emo- ja tytäryhtiön prosessit ja rakenteet olisivat mahdollisimman yksinkertaiset ja yhdenmukaiset.

On myös jatkossa tärkeää varmistaa parlamentaarinen, yhtiön ja eri sidosryhmien välinen, avoin ja läpinäkyvä tiedonvaihto.

EK pitää tärkeänä, että Finnfund-lain uudistamisella korjataan Suomen lainsäädännössä oleva puute, mikä estää Suomea hyödyntämästä EU:n laina- ja lahjarahoitusta yhdistäviin sekaluottoihin (blended finance) tarkoitettua lahjarahaa. Tämä on havaittu ongelmaksi esimerkiksi Ukrainan jälleenrakennusta tukevan EU:n Ukraine Investment Frameworkin kohdalla ja saattaa muodostua tällaiseksi myös muuta EU-rahoitusta hyödynnettäessä (esimerkiksi Global Gateway). Lausunnolla olevasta esitysluonnoksesta ei selkeästi ilmene, mahdollistaisiko uusi Finnfund-lainsäädäntö sen, että Finnfund (emo- ja/tai tytäryhtiö) voisi jatkossa toimia rahoituslaitoksena tällaisen EU:n lahjarahan hakemisessa. On myös erityisen tärkeää, että Finnfund-lainsäädäntö jatkossa mahdollistaa joidenkin keskeisten verrokkimaiden tapaan sekaluottoinstrumenttien käytön yksityisen sektorin lisäksi julkisen sektorin rahoittamisessa. Samalla kun kehittyvien maiden julkisen sektorin investointeja tukevia rahoitusinstrumentteja (PIF, FUIF) koskevia tehtäviä siirtyy Finnfundin hoidettavaksi, tulisi Finnfundin osaamista kehittää myös muunlaisten julkisen sektorin hankkeiden rahoittamisessa. EK toivoo asiaa selvennettävän lopullisessa hallituksen esityksessä.

Petri Vuorio

Johtaja

Heli Siikaluoma

Asiantuntija

Siikaluoma Heli
Elinkeinoelämän keskusliitto EK